

Чудесни свет радио драме пружа неограничену могућност за маштање: он ствара недодирљиву подлогу за градњу најстабилнијих здања која једнако трају кроз векове и епохе, он призива у памћење своје невидљиве публике најприватније мисли и сумње како ликова, тако и самих слушалаца који се са њима сусрећу, он омогућава слутњи да се преобрази у извесност, хипотези да се преобрази у теорију, као и да испуни најстарије захтеве Хорацијеве античке естетике „Да покрене, да поучи и да забави“. А ми се овде и сада сусрећемо са књигом у којој је Радомир Путник, користећи песничку слободу и завидну акрибију, оживео апокрифна збивања које се никада нису десила – а врлина радио драме је управо у њеној тренутној присутности.

У рукама нам је опипљива збирка његових драма писаних за радио, током непрекидног вишедеценијског прегалаштва на пољу културе и уметности. Апокрифно казивање, бременисто садржајем за који знамо да је за ове потребе изостављен, удвостручује смисао који је у самом делу саопштен – омиљен је и маштовит Путников приповедни поступак. Он пред нас призива ликове из Библије, али у сасвим другачијој подели улога и распореду збивања која се на позорници легенде неумитно одвијају.

Питање прихватања додељене улоге или борбе против немогућности њеног избора нису само одлике времена у којима је аутор стварао. Њихов је

значај ванвременски, баш као што је и њихово приказивање због природе самог медија ванпросторно. *Венијаминов крст*, *Покајница*, *Симон из Кирене*, *Ноћ у Келџијевој кући*, *Последњи ѿренуци краља Александра и краљице Драге* и *Кућа на кеју* дела су свакако различитих драмских жанрова, али јединственог ауторског рукописа који се суверено препознаје у свакоме од њих.

На концу сваке од ових Путникових повести ми спознајемо разлоге због којих се одлучио да их представи публици управо у том медију. То је особина која одликује правога истинског познаваоца како уметности, тако и заната: умеће да прилагоди материјал одабраном начину изражавања, да искористи његове предности и да потешкоће претвори у врлине.

Баш као што је пишући драме за позоришну сцену или сценарије за телевизију, умео увек ваљано да одмери какве су то особине које чине да одабрана прича превасходно тежи одређеном медију. Знајући да сваки од његовој списатељској вокацији доступних медија тражи реакцију публике у складу да дивном Колрицовом тезом о вољном пристанку на свесну самообману, Путник омогућава да немогуће или невероватно зазвуче сасвим прихватљиво.

Одабравши у неколико прилика могућност да напише три апокрифа на библијске теме лоциране у новозаветне повести, Путник се са пуним правом придружио плејади домаћих и страних аутора склоних изражавању у алегоријама и параболама које се не ограничавају на најпрепознатљивије мотиве и ситуације из свакодневних друштвено политичких ситуација. Зато нас не изненађује успешна одлука да напише и драму чија тематика везана за

болан, али ретко обрађиван драстични моманат српске историје као што је био тзв. мајски преврат.

Користећи историјски догађај темељно обрађен у раскошној и непревазиђеној телевизијској серији *Крај династије Обреновић* Радомир Путник у својој радио драми о последњим тренуцима краљевског пара, успева да сажме низ дилема које се у тој радио драми овде очитују као вероватне и могуће, наравно уз наш пређепоменути вољни пристанак.

Илузоран је и свет са којим нас он суочава током невољног излета својих јунака у комаду *Ноћ у Келџијевој кући*. Користећи поигравање страхом и стрепњом као у драмама Харолда Пинтера, комбинујући их са познавањем банатског амбијента, аутор постиже низ зачудних, али и хумористичких ефеката, доследно спроведених у одабраном жанру.

Њему је најсличнији комад *Кућа на кеју*, који се, као што је критика својевремено тачно приметила, могао наћи и у жанровски јасно одређеном програму „Паукова мрежа“ пошто је реч о чистокрвној криминалистичкој причи, пуној и хумора и одговарајућих жанровских референци.

Управо се разноликошћу тема и мотива које је имао прилику да употреби за своје стваралаштво, одликује и радио-драмски опус Радомира Путника. Сигурна је његова вештина да се прави медиј одабере за одговарајућу причу, а ми сада имамо прилику да у штампаном облику упознајемо његова елузивна дела.

Тако ће једно креативно и богато стваралаштво из усмене заслужено прећи у писану форму и отворити могућности да се радом овог аутора поред радијске публике баве и колеге, на један систематичнији и струци примерен начин.

Бошко Милин